

формується підтримка, прояв уваги і турботи. На сучасному етапі розвитку технологій все більше набувають ефективності використання комп'ютерних технологій. З огляду аналізу, ці засоби представляють додатковий набір можливостей корекції, завданням якого є застосування комп'ютера в роботі не в навчанні дітей адаптованим основам інформатики і обчислювальної техніки, а в комплексному перетворенні їх місця існування, створенні нових науково обґрунтованих засобів розвитку активної творчої діяльності.

*Соболь Є.С., здобувачка вищої освіти
Житомирського державного університету
імені Івана Франка*

МЕТОДИКА РОЗВИТКУ СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Мовлення є невід'ємною частиною розвитку особистості, адже завдяки цьому дитина пізнає світ, соціальне, предметне оточення, формує власні цінності та вподобання. Тому важливо виховувати інтерес до вдосконалення володіння мовою. Важливим аспектом у розвитку мовлення дітей є збагачення словникового запасу, який є ознакою високого мовленнєвого розвитку дитини.

Словниковий запас – набір слів яким володіє людина у знайомій їй мові. Словниковий запас, його обсяг і якість - це важливі складові мовленнєвого онтогенезу. Кількість та якість слів якими володіє дитина, впливає на успіх вираження її думок, бажань, почуттів.

Л. Іщенко стверджує, що активний словник малюка поступово збільшується: в 3 роки він становить 1000 слів; в 4 роки – 1540; у 4,5 роки – 1870; у 5 років – 2072; у 5,5 років – 2289; у 6 років – 2589, у 7 років – 3500-4000 слів . Активний словник дитини старшого дошкільного віку (6-7 років життя) вже наближається до словника дорослої людини. Дитина вільно користується всіма частинами мови, правильно називає предмети, їх ознаки та властивості.[4]

Несформований словниковий запас спричиняє відставання в розвитку таких процесів як мовлення, мислення, що гальмує розвиток здібностей до навчання. Під час роботи над словником у дітей виробляється вміння складати словосполучення, речення, текст в цілому. Сама словникова робота спрямована на забезпечення ефективності засвоєння словникового складу рідної мови. Під розвитком словника Ю. Руденко розуміє тривалий процес кількісного нагромадження слів, засвоєння їх значень і сформованість вмінь їх використання у спілкуванні. [5]

Зокрема, збагачення словника дітей дошкільного віку досліджували – А. Богуш, Ю. Ляховська. На думку А. Богуш, перш за все, малюк починає розрізняти інтонацію, потім слова, що позначають предмети та дії. Дитина вимовляє окремі слова, що складаються з однакових парних складів (ма-ма, та-то) до дев'яти-десяти місяців. Словник зазвичай досягає 10-12 слів до року, а іноді і більше, це залежить від індивідуального розвитку дитини. Уже на

другому році життя дитини формується експресивна мова, слова і звукосполучення стають для неї засобом мовленнєвого спілкування [2]

Збагачення словникового запасу для дітей з особливими освітніми потребами необхідне для забезпечення їм кращої адаптації в освітньому середовищі, адже добре розвинуте мовлення є засобом повноцінного спілкування і розвитку особистості. Поняття «діти з особливими освітніми потребами», широко охоплює всіх учнів які потребують додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі. У деяких дітей з особливими освітніми потребами словниковий запас досить бідний, вони мають труднощі в побудові фраз. При інтелектуальних порушеннях збагачення досвіду протікає уповільнено і спотворено, деякі діти не відчують необхідності у спілкуванні з оточуючими. Через бідність словника відбувається часте вживання однієї й тієї самої групи слів, що робить мовлення одноманітним, шаблонним, створює труднощі спілкування з оточуючими людьми. Своєчасне виявлення та корекція мовленнєвих порушень є необхідною умовою підготовки дітей до шкільного навчання.

Важливою частиною корекційної роботи зі збагачення словникового запасу дітей з особливими освітніми потребами є підбір методів та прийомів які будуть використовуватись під час подальшої роботи. Одним із методів роботи над словниковим запасом може бути перегляд мультфільмів рідною мовою. Можна використати такі мультфільми: «Івасик Телесик», «Котигорошко», «Колосок», «Котик та півник», «Маруся Богуславка», «Рукавичка», «Соломяний бичок», «Ходить гарбуз по городу». Наступним методом є дидактичні ігри які допоможуть у збагаченні словника. Такі ігри спрямовані на закріплення словникового складу мовлення і дають можливість в цікавій формі організувати вправлення дітей у вживанні раніше набутих слів, виразів, уточнювати й активізувати їх словник. Також використовуються рухливі ігри під час яких відбувається ознайомлення дошкільників з незнайомими їм поняттями, розкривається їх зміст. Робота з дітьми, щодо поповнення їхнього словника може відбуватися також шляхом систематичного читання та обговорення українських народних казок: «Дід, баба і вовк-співак», «Ох!», «Цап та баран», «Дерево до неба», «Кобиляча голова», «Коза-дереза», «Про вірного товариша», «Свого не цурайся», «Кривенька качечка», «Зимівля звірів», «Казка про липку і зажерливу бабку».[6]

Список використаної літератури:

1. Богуш А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2008. 440 с.
2. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку: навчальний посібник / А. М. Богуш. К.: Видавничий Дім «Слово», 2003 р. 436с
3. Гладких Н. В. Актуальні проблеми навчання та виховання дітей з комплексними порушеннями розвитку в Україні // Науковий часопис імені

М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія: зб. наук. праць. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. С. 52-57.

4. Іщенко Л. В. Навчання дітей дошкільного віку рідної мови: навчальний посібник / уклад. Умань: ПП «Жовтий», 2013. 138 с.

5. Руденко Ю. А. Збагачення словника дітей дошкільного віку експресивною лексикою засобами української народної казки. Одеса: 2003. 21 с.

6. Тиндюк Н. Т. Педагогічні аспекти розвитку словника дітей дошкільного віку. Миколаїв: 2014. 146 с.

7. Українське дошкілля: програма виховання дітей у дитячому садку. Львів: Ред. видав. відділ при управ. по пресі, 1991. 227 с.

Бевзюк Марина, кандидат педагогічних наук,
директор комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр» Уманської міської ради

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ РАННЬОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ

Сучасне бачення особистості людини полягає в тому, що новонароджена дитина вже є особистістю, заслуговує на повагу та місце в соціумі. Маленька дитина від народження не повинна бути лише об'єктом, з яким дорослі здійснюють якісь маніпуляції. Кожна дитина може і має приймати посильну участь у власному житті, а дорослі мають допомогти їй в цьому. Чим більший рівень участі дитини в щоденних активностях, чим компетентнішими є батьки та інші дорослі, які взаємодіють з дитиною, тим ефективніше відбуватиметься розвиток малюка.

Великою мірою розвиток кожної дитини залежить від рівня надання медичної допомоги під час народження і в ранній період. Збіднені умови зростання маленької дитини, важкі життєві обставини, або її стан здоров'я можуть призводити до сповільнення темпів психофізичного розвитку, а також до виникнення вторинних порушень розвитку. У Законі про освіту України вказано: «особа з особливими освітніми потребами - особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту». Особливі освітні потреби дитини – це особливості дитини, які мають враховуватися під час організації її освіти та адаптації освітнього середовища та освітньої програми [1].

Для забезпечення найкращої якості життя сім'ї, яка виховує дитину віком від 0 до 4-ох років з порушеннями розвитку або ризиком їх виникнення, в Україні впроваджено послугу раннього втручання. Ефективність сучасної послуги раннього втручання - доведеною завдяки міжнародним дослідженням авторів Гуральника М., Данста К., Добровой- Крол Н., Еспе-Шервиндт М., Серрано А.М. та інших.

Програму раннього втручання розуміють як комплексну, міждисциплінарну, сімейно-центровану послугу, яка передбачає медичну,